

T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI			
2026-2027 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI 5. SINIF GÖRGÜ KURALLARI VE NEZAKET DERSİ			
1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAVI (ÖRNEK SENARYO - CEVAP ANAHTARLI ÇALIŞMA FORMU)			
Öğrencinin Adı Soyadı:		Aldığı Puan:	/ 100
Sınıfı / Şubesi - No:	5 / No:	Sınav Süresi:	40 Dakika (1 Ders Saati)

Öğretmen ve Öğrenci Bilgilendirmesi: Sorular 5. sınıf "Görgü ve Nezaketin Temel Kavramları", "Görgü ve Nezaketin Kaynakları" ile "Birlikte Yaşama Kültürü" ünite kazanımlarına dayalı açık uçlu sorulardan ve altlarında doğrudan puanlama ölçütlü örnek cevaplardan oluşmaktadır.

KAZANIM 1.1 1. Soru: Görgü ve Nezaket Kavramlarını Tanımlama

15 Puan

"Görgü" ve "Nezaket" kavramlarını kısaca tanımlayınız. Bu iki kavramın toplumsal hayattaki ilişkileri nasıl kolaylaştırdığını birer cümleyle açıklayınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

- **Görgü:** Toplum tarafından benimsenen, bireylerin birbirlerine karşı saygılı, ölçülü ve uygun davranmalarını sağlayan yerleşik davranış kalıplarının bütünüdür.
- **Nezaket:** Başkalarına karşı ince, kibar, düşünceli ve özenli davranmak; iletişimde karşı tarafın duygu ve onurunu önemsemektir.
- **Toplumsal Katkısı:** İnsanlar arasında çatışmaları ve kabalıkları önler, karşılıklı sevgi, saygı ve güven ortamı inşa ederek huzurlu bir birlikte yaşam sağlar.

Puanlama: Görgü tanımı 5 p; Nezaket tanımı 5 p; Toplumsal ilişkilere katkısı 5 p.

KAZANIM 1.1 2. Soru: Sihirli Nezaket Sözcükleri

10 Puan

Ders kitabımızda "*Küçük sözler büyük etkiler bırakır.*" ifadesi yer almaktadır. Günlük hayatımızda kullandığımız "**Lütfen**" ve "**Teşekkür ederim**" ifadelerinin insan ilişkilerindeki olumlu etkisini açıklayınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

- **"Lütfen":** Bir istekte bulunurken emretme tavrını ortadan kaldırır, kalpleri yumuşatır ve karşıdaki kişiye saygı duyulduğunu hissettirir.
- **"Teşekkür ederim":** Yapılan iyiliğin, verilen emeğin farkında olunduğunu gösterir; gönülleri kazanır, insanların birbirine yardım etme isteğini artırır.

Puanlama: "Lütfen" ifadesinin etkisi 5 p; "Teşekkür ederim" ifadesinin etkisi 5 p.

KAZANIM 1.1 3. Soru: Merhamet ve Empati (Diğergamlık) İlişkisi

15 Puan

Ders kitabındaki "*Merhametli Olalım*" metninden hareketle; **merhametin karşılıklı beklemeden gösterilmesini** ve **empati (kendini başkasının yerine koyma)** ile olan ilişkisini okul yaşamından bir örnek ile açıklayınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

Merhamet ve şefkat, hiçbir kişisel çıkar veya menfaat gözetmeksizin zor durumdaki bir canlıya el uzatmaktır. Bunun temelinde empati (diğergamlık) yatar. Örneğin; derste arkadaşımızın kalemi kırıldığında veya düştüğünde kendimizi onun yerine koyup üzüntüsünü hisseder ve hemen karşılıklı beklemeden yardım ederiz. Bu duygu hem yardım edeni hem yardım alanı mutlu eder.

Puanlama: Merhametin karşılıksız olma niteliği 5 p; Empati ile bağı 5 p; Okul hayatından örnek 5 p.

KAZANIM 1.2 4. Soru: Görgü ve Nezaketin Kaynakları

15 Puan

Toplumsal yaşamda uyduğumuz görgü ve nezaket kurallarının beslendiği **üç temel kaynak** bulunmaktadır. Bu kaynakların isimlerini yazarak **kültürel kaynakların** içinde ailenin önemini açıklayınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

- **Üç Temel Kaynak:** 1. Kültürel Kaynaklar, 2. Evrensel Kaynaklar, 3. Dinî Kaynaklar.
- **Ailenin Önemi:** Aile toplumun temelidir. "*Ağaca çıkan keçinin dala bakan oğlağı olur*" atasözünde belirtildiği gibi çocuk; selamlaşmayı, büyüklere hürmeti, teşekkür etmeyi ve paylaşmayı ilk kez anne-babasını model alarak aile ocağında öğrenir.

KAZANIM 1.2 5. Soru: Nezaketin Evrensel Dili (Mark Twain Sözü)**15 Puan**

Yazar Mark Twain: "Nezaket, işitme engellilerin duyabileceği, görme engellilerin görebileceği bir dildir." demiştir. Bu sözden hareketle **nezaketin neden evrensel bir değer olduğunu** açıklayınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

Nezaket yalnızca sözlerle değil; tebessüm, anlayış, yardımsever bir beden dili ve samimi tavırlarla hissedilen ortak bir insanlık dilidir. Dil, ırk, inanç veya fiziksel engel fark etmeksizin bütün insanlar şefkati, saygıyı ve inceliği hisseder. Bu nedenle nezaket dünyanın her yerinde geçerli evrensel bir iletişim köprüsüdür.

Puanlama: Sözü anlamına uygun açıklama 7.5 p; Nezaketin engelleri aşan evrensel boyutu 7.5 p.

KAZANIM 1.2 6. Soru: Dinî Kaynaklar ve Peygamberimizin Nezaketi (Küçük Râfi Olayı)**15 Puan**

Hurma ağaçlarını taşıdığı için Peygamberimizin huzuruna getirilen **küçük Râfi olayında**, Peygamberimiz çocuğa kızıp ceza vermek yerine nasıl davranmıştır? Bu olayın çocuğun davranışını nasıl değiştirdiğini açıklayınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

Peygamberimiz Râfi'ye kızmamış, onu yumuşak bir ses tonuyla yanına çağırıp nedenini sormuştur. Aç olduğunu öğrenince ağaçları taşlamamasını, yere düşenleri yemesini tavsiye etmiş ve karnının doyması için dua etmiştir. Bu şefkatli ve nezaketli yaklaşım Râfi'nin hatasını anlamasını sağlamış ve bir daha ağaçlara zarar vermemesine vesile olmuştur.

Puanlama: Peygamberimizin şefkatli tutumu 7.5 p; Nezaketin dönüştürücü gücünü açıklama 7.5 p.

KAZANIM 1.3 7. Soru: Birlikte Yaşama Kültürü ve Ortak Alan Kuralları**15 Puan**

Toplu taşıma araçları, okul kantini veya sınıflar gibi ortak yaşam alanlarında **görgü ve nezaket kurallarına uyulmadığında** ortaya çıkabilecek **üç olumsuz durumu** yazınız.

ÖRNEK ÇÖZÜM & CEVAP:

- Sıra ve Hak İhlali:** Kantinde veya durakta sıraya girmek kargaşaya, tartışmalara ve başkalarının hakkının yenmesine yol açar.
- Huzursuzluk ve Saygısızlık:** Toplu taşımada yaşlılara/hastalara yer vermemek veya yüksek sesle konuşmak insanları rahatsız eder ve toplumsal saygıyı zedeler.
- İletişim Kopukluğu:** Teşekkür etmemek, kaba konuşmak ve söz kesmek sınıfta kavgalara ve arkadaşlık bağlarının kopmasına sebep olur.

Puanlama: Belirtilen her doğru olumsuzluk maddesi 5 puan (Toplam 3 madde = 15 Puan).

MEB ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME KAZANIM & PUAN DAĞILIM TABLOSU

Soru No	Kazanım Açıklaması	Bilişsel Düzey	Puan Değeri
1. Soru	Görgü ve nezaket kavramlarını tanımlar, toplumsal işlevlerini ayırt eder.	Bilgi / Tanımlama	15 Puan
2. Soru	Nezaket ifadelerinin (lütfen, teşekkür ederim) iletişimdeki yapıcı gücünü değerlendirir.	Kavrama / Değerlendirme	10 Puan
3. Soru	Merhamet, şefkat ve empati duygularını okul ve günlük yaşam örnekleriyle açıklar.	Kavrama / Örneklendirme	15 Puan
4. Soru	Görgü ve nezaketin kaynaklarını (kültürel, evrensel, dinî) sınıflandırır; ailenin yerini belirtir.	Sınıflandırma	15 Puan
5. Soru	Nezaketin engelleri aşan evrensel bir değer ve ortak bir dil olduğunu yorumlar.	Yorumlama / Çıkarım	15 Puan
6. Soru	Örnek olay üzerinden (Küçük Râfi) nezaket ve anlayışın dönüştürücü rolünü analiz eder.	Analiz / Değerlendirme	15 Puan
7. Soru	Birlikte yaşama kültüründe kurallara uymamanın yol açtığı sonuçları gerekçelendirir.	Uygulama / Çıkarım	15 Puan
TOPLAM PUAN:			100 Puan